

ARTIKEL 4 2019

1b. Checklista på förutsättningar för att planera, genomföra och utvärdera moment i en reflekterande form som uppmuntrar till kollegialt lärande och har fokus på barn med ett annat modersmål än svenska som nyligen anlänt till Sverige

I fokus i denna checklista är barn med ett annat modersmål än svenska och särskilt nyanlända. I grundskolan definieras nyanlända barn på ett tydligt sätt genom skollagen. Som nyanlända räknas de elever som påbörjar sin skolgång senare än skolstarten det året barnet skulle fylla sju år. För förskolebarn finns ingen sådan definition utan den korrekta benämningen är således barn med ett annat modersmål än svenska som nyligen anlänt till Sverige. För läsbarhetens skull används i denna text nyanlända barn.

Språk och kommunikation

- Hur stöttar vi barnens kommunikationsförmåga så att de inkluderas i leken med de andra barnen?
- Hur modellerar vi språk i olika situationer för barnen?
- Hur ger vi barnen erfarenheter av olika språksituationer?
- Välj ut och nämn några situationer och aktiviteter som vi anser vara särskilt goda språkinlärningsituationer för barnen med svenska som andraspråk.
- Vilka språkaktiviteter har vi under matstunden?
- På vilket sätt stöttas barnen i sin andraspråsutveckling i alla rutinsituationer under en dag?
- Ge exempel på hur barnen är aktiva i sin egen språkinlärningsprocess.
- Vilka delar av språket fokuserar vi särskilt på (uttal, språkstruktur, ordförråd, berättande)?
- Hur stöttar vi barnens utveckling av det svenska ordförrådet?
- I vilka situationer anser vi att det är mest fruktbart/lättast att benämna olika föremål och aktiviteter?

- Är vår språkstöttning implicit eller explicit? Det vill säga talar vi om språket eller använder vi det bara?
- Hur stor del av vårt språkarbete med barnen är planerat respektive oplanerat?
- I norska förskolor talar man ibland om ”den döda musens pedagogik” vilket innebär att om man råkar hitta en död mus så tar man vara på barnens nyfikenhet och intresse för musen och ser det som ett spontant tillfälle för lärande. I vilken utsträckning tar vi vara på ögonblicken? Beskriv några tillfällen?
- Hur arbetar vi med det kunskapsrelaterade språket?
- Hur relaterar våra språkaktiviteter med barnen till Lpfö18?

Flerspråkighet

- På vilka sätt kan vår avdelning sägas vara en flerspråkig arena?
- På vilka sätt syns det att det finns flerspråkiga barn i vår förskola? Beskriv alla yttringar.
- Hur får vi kunskap om de flerspråkiga barnens förstaspråksutveckling?
- På vilka sätt blir barnens flerspråkiga röster och deras individuella erfarenheter hörda?
- Vid vilka tillfällen talar de flerspråkiga barnen andra språk än svenska? Individnivå.
- Hur många och vilka i personalen talar samma språk som de flerspråkiga barnen? Vilka barn, vilka språk?
- Hur möjliggör vi för varje flerspråkigt barn att använda alla sina språkliga resurser i förskolan?

Analoga och digitala berättelser

- Hur tillgodoser vi tillgången på barnlitteratur och berättelser på olika språk? (inköp, lån från biblioteket, internet, föräldrar, modersmålsstödjare etc.)
- I vilken utsträckning får barnen delta i högläsning av berättelser?
- Vilka initiativ brukar barnen ta till litteracitetsaktiviteter?
- I vilka sammanhang eller situationer brukar vi tillvarata initiativ från barnen?
- Vilka tillfällen har barnen till längre återgivande eller berättande?

Aktiviteter

- I vilka aktiviteter är barnen mest åhörare respektive mest deltagare?
- Vid vilka situationer ställer barnen särskilt många frågor?
- Vilka aktiviteter väcker barnens nyfikenhet?
- Har vår stöttning olika fokus beroende på vilket barn det gäller? Beskriv.
- För barnen som inte själva tar initiativ till lek eller bjuds in i lek, hur inviterar vi dem in i olika lekar?
- Vilka lekar är lättare respektive svårare att invitera till?